

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 18/19
Luksemburgā, 2019. gada 26. februārī

Spriedums apvienotajās lietās C-202/18
Ilmārs Rimšēvičs/Latvija un C-238/18 ECB/Latvija

Tiesa atceļ lēmumu, ar kuru Latvijas Bankas prezidents ir atstādināts no amata

Latvija nav sniegusi pierādījumus par tās centrālās bankas vadītājam pārmesto smago pārkāpumu

Ar 2018. gada 19. februāra lēmumu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Latvija) Latvijas Bankas prezidentam Ilmāram Rimšēvičam piemēroja vairākus līdzekļus, tostarp aizliegumu pildīt savus Latvijas Bankas prezidenta pienākumus, drošības naudu, kā arī aizliegumu izbraukt no valsts bez iepriekšējas atļaujas. Šie līdzekļi pagaidu kārtā tika piemēroti I. Rimšēvičam pirmstiesas kriminālizmeklēšanas ietvaros saistībā ar aizdomām par korupcijas faktiem un tirgošanos ar ietekmi.

Prasības, kuras par šo lēmumu ir cēlis I. Rimšēvičs (C-202/18) un Eiropas Centrālā banka (ECB) (C-238/18), ir **pirmās lietas, kurās Tiesai ir jālemj, pamatojoties uz kompetenci, kas tai ir piešķirta ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu¹** (turpmāk tekstā – “ECBS un ECB statūti”) **14.2. panta otro daļu, proti, kompetenci izskatīt lietas par lēmumiem, ar kuriem dalībvalstu centrālo banku vadītāji ir atbrīvoti no amata.**

Šī kompetence Tiesai ir piešķirta, lai nodrošinātu valstu centrālo banku vadītāju, kuri, lai gan tie ir uzskatāmi par valsts amatpersonām, tomēr rīkojas ECBS ietvaros, neatkarību. Ja viņi vada tādas dalībvalsts centrālo banku, kuras valūta ir euro, kā tas ir, piemēram, Latvijas gadījumā, viņi ir arī ECB Padomes sastāvā.

Savā spriedumā Tiesa vispirms nospriež, ka pat pagaidu aizliegums – kā tas ir konkrētajā gadījumā – valsts centrālās bankas vadītājam pildīt savus pienākumus ir uzskatāms par atbrīvošanu no amata ECBS un ECB statūtu 14.2. panta otrās daļas izpratnē un tāvad Tiesas kompetencē ir šī pasākuma kontrole. Tālāk spriedumā ir norādīts, ka ECBS un ECB statūtu 14.2. panta otrajā daļā paredzētās prasības mērķis ir panākt, lai Tiesa atceltu valsts tiesību aktu, kas pieņemts, lai atbrīvotu valsts centrālās bankas vadītāju no amata. Šī prasība tāvad veido atkāpi no Līgumos, tostarp LESD 263. pantā, paredzētā parastā kompetenču sadalījuma starp valsts tiesu un Savienības tiesu. Visbeidzot Tiesa izvērtē prasības pamatotību.

Šajā ziņā Tiesa precizē, ka tai, izskatot prasību saskaņā ar ECBS un ECB statūtu 14.2. panta otro daļu, nav jāaizstāj valsts tiesas, kuru kompetencē ir lemt par apsūdzētā vadītāja kriminālatbildību, un tāpat nav jāiejaucas iepriekšējā kriminālizmeklēšanā, ko attiecībā uz viņu veic kompetentās administratīvās vai tiesu iestādes. Tiesa norāda, ka šādas izmeklēšanas vajadzībām, tostarp lai nepieļautu, ka attiecīgais vadītājs liek tai šķēršļus, varētu būt nepieciešams pieņemt lēmumu par šī vadītāja pagaidu atstādināšanu no viņa amata.

Savukārt Tiesai, īstenojot kompetenci, kas tai piešķirta ar ECBS un ECB statūtu 14.2. panta otro daļu, ir jāpārlicinās, ka lēmums par valsts centrālās bankas vadītāja atbrīvošanu no amata tiek pieņemts tikai tad, ja pastāv pietiekami elementi, kas liecina, ka viņš ir izdarījis smagu pārkāpumu, kas varētu attaisnot šādu pasākumu.

I. Rimšēvičs tiesvedībā Tiesā apgalvoja, ka viņš nav izdarījis nevienu no viņam pārmestajiem nodarījumiem un ka viņš līdzīgi ECB uzskata, ka Latvija nav sniegusi nekādus pierādījumus par

¹ LES un LESD pievienotais Protokols Nr. 4 par Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas (ECB) Statūtiem (OV 2016/C 202/01, 230.–250. lpp.).

šiem nodarījumiem. Tiesa norāda, ka tiesvedības rakstveida daļas posmā Tiesā Latvija nav sniegusi nekādus, pat ne sākotnējus pierādījumus apgalvojumiem par korupciju, kas ir bijuši apstrīdētā lēmuma pieņemšanas pamatā.

Turklāt tiesas sēdē Tiesas priekšsēdētājs lūdza Latvijas pārstāvjus īsā termiņā iesniegt Tiesai dokumentus, kas pamato apstrīdēto lēmumu. Tomēr neviens no dokumentiem, kurus Latvija iesniegusi pēc tiesas sēdes, neietver pierādījumus tam, ka pastāv pietiekami elementi, kas liecinātu par I. Rimšēvičam izvirzīto apsūdzību pamatotību.

Līdz ar to Tiesa konstatē, ka Latvija nav pierādījusi, ka I. Rimšēviča atbrīvošana no amata ir balstīta uz tādu pietiekamu elementu esamību, kuri liecinātu, ka viņš ir izdarījis smagu pārkāpumu ECBS un ECB statūtu 14.2. panta otrās daļas izpratnē.

Līdz ar to Tiesa atceļ apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to I. Rimšēvičam ir aizliegts pildīt Latvijas Bankas prezidenta pienākumus.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106